

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Nord-Trøndelag

Møtedato	20.10.2014	Vår dato: 27.10.2014
Møtetid	10:00	Utvalgssekretær Nord-Trøndelag Bondelag
Møtested	Steinkjer	Telefon

Sak 14/00048

Som medlemmer møtte: Asbjørn Helland, Borgny Kjølstad Grande, Kristin Kjølen, Johan Kristian Daling, Erik Melting, Line Klausen

Forfall: Trond Hodne

Som varamedlem møtte: Sigmund Johansen

Til behandling:

Faste saker :

- 1/2014 Godkjenning av innkalling og saksliste
Vedtak: Godkjent
- 2/2014 Godkjenning av protokoll
a) Protokoll fra styremøte 22. september 2014
Vedtak: Godkjent
- 3/2014 Siden sist / åpen post
a) Ledersamling Norges Bondelag v/ Asbjørn
b) Trøndersk kornutvalg v/ Johan Kristian
c) Investerings virkemidler v/ Asbjørn
d) Grovforprosjektet v/ Asbjørn
e) Foregangsfylke økologisk v/ Sigmund
f) Pelsdyrfilm v/ Marit
g) Vanndirektiv møte v/ Kristin
h) Tyskland, studietur v/Brita
i) Forskningsformidling v/Borgny
j) Nederland, gås v/Pål-Krister
k) Siste nytt om ledermøte i Nord-Trøndelag Bondelag v/ Marit

Vedtak: a) –j) Tatt til orientering. k) fordelte arbeidsoppgavene på styret.

Kristin –møteleder, Johan Kristian og Sigmund – aksjoner, Borgny – drift av lokallag. Utover dette slik det ble lagt fram i programmet.

4/2014 Medlemsoversikt

31.12.13: 5072

24.04.14: 4997

22.05.14: 5033

22.08.14: 5054

17.09.14: 5060

14.10.14: 5068

Det var ikke tilstrekkelig deltagelse til å kjøre vervekursene.

Vedtak: Verving blir tema på regionmøtene.

5/2014 Invitasjoner/møter/arrangement

a) Beiteseminar

b) Lokallagsårsmøter, datoer gjennomgått

Vedtak: a) Borgny og Pål-Krister deltar. b) Lista over årsmøter og deltagelse fra styret ble oppdatert.

6/2014 Media

7/2014 Fylkeskontoret informerer

a) Brev fra lokallagene i Ytre Namdal om sovende kvoter

Vedtak: Saken tas opp på neste styremøte

Saker til behandling

40/14 14/00073-24 Rovvilt - jobbing høsten 2014

Vedtak

Saksframlegget og fylkesstyrets drøftinger legges til grunn for det videre arbeidet med rovvilt.

Saksutredning

Rovdyr – videre jobbing

Fylkesstyret oppfordres i denne saken til å drøfte hvordan vi best kan jobbe i året som kommer med rovviltspørsmålet. Hvor skal vi trykke på for å oppnå best mulig resultat ut fra de ressursene som vi har til rådighet.

Vi har kort oppsummert måter vi til nå har jobbet med beite og rovviltproblemene. Mandag 29. september arrangerte Nord-Trøndelag Bondelag et åpent møte for sauebøndene i fylket. Vel 50 bønder møtte opp. På dette møtet ble deltagerne utfordret til å komme med innspill, og det ble skapt klare forventninger om at innspillene må følges opp og tas videre. Innspillene fra møtet er forsøkt oppsummert i dette saksframlegget. Styret må ta en diskusjon om videre jobbing på rovvilt og oppfølging av innspillene på møtet.

Nord-Trøndelag Bondelag bruker mye energi og resurser på rovdyrproblemene. Vi har i hovedsak jobbet med dette temaet på sammen måten som andre tema; påvirkning av politikere både i dialog og i media, dialog og diskusjon med forvaltningen på regelverklings følgende linjer:

- Deltagelse, som observatør, i Rovviltnemndas møter
- Innspill til forvaltningsplanen og andre innspill og høringsuttalelser.
- Brev til Rovviltnemnda og Fylkesmannens miljøvernavdeling.
- Klager på vedtak i nemnda
- Samhandling med andre, dvs Nord-Trøndelag Reinsamelag, Nord-Trøndelag Sau og geit, Nord-Trøndelag Bonde- og Småbrukarlag, Folkeaksjon ny rovviltpolitikk, Jeger og fisk. Utarbeidet rovdyrplattform med felles prioriteringer.
- Kontakt med regionale og nasjonale politikere.
- Kronikker og oppspill i media.
- Møter med næringa, nå og i 2012 da flere fikk beitenekt.
- For noen år siden tok vi også en sak fra Nord-Trøndelag inn, via NB, til Sivilombudsmannen.
- Initiert demonstrasjon i Oslo.
- Brev til sauebøndene med oppfordring om å klage på erstatningsutmålingen.
- Trine i styret i NB og Pål-Krister i rovdyrteamet i NB.

Til tross for dette, og selv om ting har endret seg, kan vi ha følelsen av, og medlemmene våre kan mene at vi ikke jobber målrettet nok, og har liten gjennomslagskraft. Mange har jobbet lenge og mye med dette temaet.

Det synes som om Ulv har mye fokus i Norges Bondelag.

Politikere i Nord-Trøndelag kjenner problemet og jeg har også inntrykk av at de kan argumentasjonen. Likevel opplever også de at det er vanskelig å nå gjennom.

Under har jeg oppsummer innspillene og argumentasjonen på møtet på Snåsa. Noen av punktene er det gått videre med. Momenter fra møtet med sauebøndene:

- **Bestandstallene** er sikre minimumstall – kan noe gjøres med det (beregningsmetoder og innsamling av DNA)?
- Felles svensk stamme.
- Uttak jerv, hvordan kan vi bidra til at vi får tatt ut jerven det blir gitt fellingsløyve på.
- **Hva koster rovdirene** oss? Flere tok til orde for å synliggjøre kostnadene med rovdirene, da i første rekke knyttet til byråkratiet SNO, direktoratet miljøvernnavd osv.
- De som rammes og de som velger omstilling føler at de **står alene** og at de ”tas” en etter en. Behov for å synliggjøre og oppleve at vi står sammen. Nettverk? Felles hjelp til de som ønsker omstilling?
- Det må være mulig å drive **beiting innenfor yngelområdene** for rovdyr. Det ble pekt på at dersom man legger områdene med yngleområder over hverandre i Nord-Trøndelag vil kun Ytre Namdal og Fosen gå fri. Dersom det skal opprettholdes beitenæring i Nord-Trøndelag av noe omfang må det være mulig å beite innenfor yngelområdene.
- Brukerne fratras **beiterettigheter** uten noen form for kompensasjon. (Norges Bondelag har krevd at det utarbeides en ny erstatningsbestemmelse i naturmangfoldloven etter ekspropriasjonsrettslige prinsipper som sikrer grunneiere/husdyrholdere innenfor yngleområde et erstatningsvern for deres fulle økonomiske tap av næringsgrunnlag pga. rovdyrproblemet. Regelverket må sikre husdyrholdere en valgtrett til å kreve at staten erstatter deres fulle økonomiske tap ved å måtte oppgi husdyrholdet, eventuelt at staten erstatter alle ekstra kostnader fullt ut ved fortsatt husdyrhold. Interpellasjon i Stortinget om erstatningsspørsmålet.)
- Det bør settes ned en **komite/utvalg**.

Rovviltutvalg

Det eksisterer allerede et løst nettverk med samarbeidspartnere eksternt, jfr. felles rovdyrplattform. Dette nettverket aktiveres ved behov og som regel er det Bondelaget som tar initiativet og har regien i denne sammenhengen. For å sette mer trykk på dette internt kan man se for seg en intern gruppe som prioriterer oppgaver, spisser budskapet og gjennomfører aktiviteter. Nord-Trøndelag Bondelag har utvalg på mange andre temaområder. For å utvide fokuset på rovvilt kan ett grep være et utvalg også på dette området.

Et forslag til mandat kan være:

Rovviltutvalget i Nord-Trøndelag Bondelag skal sette beitenæringas utfordringer på dagsorden og jobbe for bedre vilkår for beitenæringa mhp rovviltforvaltning og konflikten rovvilt/husdyr. Utvalget skal jobbe politisk, opp mot forvaltninga (landbruk og miljø),

næringa og andre samarbeidende organisasjoner. Utvalget gjennomfører egne aktiviteter, og spiller også inn til styret i Nord-Trøndelag Bondelag.

Økonomiske rammer: Kostnadene med et slikt utvalg må finansieres innenfor de rammer Nord-Trøndelag Bondelag har til drift. Møtegodtgjørelse må ytes. Aktiviteter i høst tas under posten 8332 – Aksjoner og møter. Utvalgets arbeid legges inn i 2015 budsjettet.

Borgny er ansvarlig for rovvilt i styret, det er naturlig at ho leder utvalget. Trine er forespurt om deltagelse, og mente hun måtte avklare dette med Per og Lars Petter. I tillegg trenger vi to personer fra beitenæringa, gjerne litt geografisk spredd. Medlemmene i utvalget må være medlemmer i Bondelaget.

Pål-Krister er sekretær for utvalget.

Møte med politikere

Vi var enige om at det interne møtet måtte følges opp med møter med politikerne. Det er gjort en henvendelse til Fylkesrådslederen og stortingsbenken. I tillegg til dette temaet er behovet for investeringer spilt inn som aktuelt tema.

Vedlegg: Notat til styret i Norges Bondelag.

Vedlegg

Notat til styret i Norges Bondelag om rovdyrpolitikken

Ny Erstatningsforskrift og klage på erstatningsoppgjør

Vinteren var preget av Krokann-dommen, begjæring om omgjøring av 70 eldre erstatningssaker (2008-2012), klage på erstatningsoppgjøret for 2013 og ny forskrift om erstatning for sau drept av fredet rovvilt på beite.

Naturmangfoldlovens § 19 gir dyreeiere rett til full erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovdyr. Erstatningsforskriften og praktiseringen av denne skal sikre at husdyreier får oppfylt sin rett til full erstatning. Det å finne igjen kadaver på utmarksbeite og dokumentere hva som er dødsårsak er svært resurskrevende. Av sau som bøndene søker rovdyrerstatning for blir i snitt kun 4 % av kadavrene funnet og dokumentert av Statens naturoppsyn som drept av rovdyr. Alle disse får bøndene erstatning for. For det resterende sauetapet (96 %) skal miljømyndighetene gjøre en helhetlig vurdering av årsaksfaktorer som kan forklare tapene. Det skal gjøres fratrukk for normalt tapet, dvs tap som ikke skyldes rovdyr.

Etter at Direktoratet for naturforvaltning i 2008 skjerpet kravet om funn av dokumenterte kadaver for å gi erstatning for de tapte dyrene som ikke gjenfinnes i utmarka, har en stor andel av sannsynlig rovvilttap ikke blitt erstattet. Norges Bondelag mente dette var i strid med forutsetningene som Stortinget har satt for rovdyrforvaltningen, og gikk sammen med Norsk Sau og Geit og Norsk Bonde- og Småbrukarlag inn som partshjelpere for sauebonde Ola Krokann fra Oppdal som har stevnet staten for avkorting av rovdyrerstatning i 2008.

Ola Krokann vant både i tingretten og i Frostating lagmannsrett. Retten fant det ikke sannsynliggjort at det var andre tapsårsaker enn rovvilt som kunne begrunne avslaget for en stor del av erstatningssøknaden. Dommen sier eksplisitt at bevisvurderingen til staten må endres, og pålegger miljøforvaltningen å dempe kravene til dokumenterte tap i besetningen for å utbetale erstatning for rovdyrskade. Den 5. desember 2013 blir det klart at dommen er rettskraftig da staten klargjør at dommen ikke ankes inn for Høyesterett.

Krokann-saken og de ni øvrige vedtakene som var omfattet av gruppesøksmålet var ikke enestående tilfeller, men utslag av en mer generell praksis. På bakgrunn av dommen utformet næringsorganisasjonene en mal som sauebønder som hadde fått avkortinger i perioden 2008-2012 kunne bruke. I alt 70 sauebønder sendte i vinter begjæring om å få en realitetsbehandling av sine erstatningsvedtak. I juli 2014 sendte Miljødirektoratet ut svar hvor samtlige fikk avslag. Norges Bondelag sendte 21. juli brev til statsråd Tine Sundtoft hvor vi ba om et møte for å belyse saken nærmere. Et slikt møte er berammet til 20. august sammen med NSG og NBS.

Erstatning for tap av beiterett

Det har over flere år manglet sentrale midler til å gi omstilling til sauebruk som tvinges til å legges ned på grunn av store rovdyr tap over flere år. Resultatet er at mange slutter uten å få ei krone fra staten. Norges Bondelag har i brev av 04.12.2013 til Klima- og Miljøministeren bedt om at det utarbeides en ny erstatningsbestemmelse i naturmangfoldloven etter ekspropriasjonsrettslige prinsipper som sikrer grunneiere/husdyrholdere innenfor sonen yngleområde for rovdyr et erstatningsvern for deres fulle økonomiske tap av næringsgrunnlag

pga. rovdyrproblemet. Regelverket må sikre husdyrholdere en valgrett til å kreve at staten erstatter deres fulle økonomiske tap ved å måtte oppgi husdyrholdet, eventuelt at staten erstatter alle ekstra kostnader fullt ut ved fortsatt husdyrhold. Bondelaget forventer at Klima- og Miljøministeren, som kommer fra et parti som setter eiendomsretten høyt, følger opp dette. Brevet er fulgt opp med kontakter mot sentrale politikere i ulike partier.

Beitenekt i Oppland

Mattilsynet DK Gudbrandsdal har i vedtak 26. mai 2014 gitt pålegg om tiltak med varsel om fremtidige beiterestriksjoner overfor 20 beitebrukere i Oppland. Vedtakene er begrunnet i at dyreeierne har hatt tap til rovvilt på over 10 % de siste tre årene. Vedtakene er påklaget i felles klage. Mattilsynets distriktskontor har fastholdt vedtakene, og oversendt klagen til videre behandling hos Mattilsynets regionkontor for Hedmark og Oppland. Sauebøndene holder til i yngleområde for jerv i Oppland.

Norges Bondelag, NSG og NBS har sendt et felles brev til Mattilsynet 02.07.2014 hvor vi påpeker at Mattilsynet ikke har kompetanse til fatte slikt vedtak jf Rendalsdommen, dyrevelferdsloven og brev av 28. juli 2006 fra daværende landbruks- og matminister og miljøvernminister. Dersom Mattilsynet fastholder vedtaket blir dette meget krevende for store deler av beitenæringa som holder til i yngleområder for en eller flere rovviltarter. Organisasjonene har bedt om møte med statsrådene i Klima- og Miljødepartementet og Landbruks- og Matdepartementet om saken. Et slikt møte er berammet til 17. september.

Ulvepolitikken

Etter at Sverige over flere år har avlyst sin egen lisensjakt på ulv, har ulvebestanden økt til mellom 400 til 500 ulver. Ulven har stor vandringskapasitet, og unglulver som forlater sin flokk kan lett dukke opp i områder der det er lite rovdyr fra før og dermed gjøre svært stor skade. Erstatningsoppgjøret for sau drept av ulv på utmarksbeite viser en klar økning de tre siste årene fra 1472 sau erstattet i 2011 til 3443 sau erstattet i 2013. Dersom svenskene ikke får kontroll ulvebestanden og innfører lisensjakt igjen, blir dette en meget krevende situasjon. Tine Sundtoft har varslet at hun vil komme til Stortinget med en ny ulvepolitikk i løpet av høsten og vinteren. Dette omfatter blant annet bestandsmål for ulv, forvaltning og telling av grenseflokker mot Sverige og ulvesonen.

Besøk til beitelag

Norges Bondelag har sammen med NSG og NBS invitert statssekretær Lars Andreas Lunde i KLD til utferd i Løten og Vang beitelag og Romedal og Stange Sau- og Geitbeitelag 28. august. Området er et prioritert beiteområde med stor rovviltproblematikk. Det sendes også ut invitasjoner til politisk ledelse i LMD og energi- og miljøkomiteen. Fra Bondelagets styre deltar Einar Frogner.

Arealdifferensiert rovdyrforvaltning

Statsrådene Tine Sundtoft og Sylvi Listhaug sendte 21.05.2014 brev til rovviltmyndene hvor de ber myndene om å gjennomføre en mer tydelig og effektiv soneforvaltning. Dette er en oppfølging av rovdyrforliket som sier følgende, sitat:

”I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite

tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovvilt som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.”

Dette kan bli krevende for beitenæringa fordi størstedelen av Norge er yngleområde for en eller flere av de fire store rovviltartene.

Felles FKT-prosjekt

Vi har siden 2012 hatt et felles FKT-prosjekt (forebyggende og konfliktdempende tiltak) med NSG og NBS som vi er meget fornøyd med. Prosjektleder Øivind Løken som har kontor hos NSG på Ås gjør en svært god jobb for beitenæringa og alle de tre organisasjonene.

Foreløpig oppsummering rovviltsituasjonen beitesesongen 2014

Det ble i vår felt seks bjørner på ekstraordinære uttak før beitesesong (1 i Finnmark, 3 i Nordland og 2 i Oppland). I Nordland og Oppland var det i fjor på dette tidspunktet undersøkt hhv. 43 og 91 sauekadavre som hadde fått konklusjonen dokumentert eller antatt drept av bjørn. Tilsvarende tall så langt i år er 13 og 17 dokumentert og antatt drept av bjørn i Nordland og Oppland. Dette er det samme bildet som vi fikk etter uttakene av sju bjørner våren 2012 og viser at uttak på våren har god tapsreduserende effekt.

Det ble felt en ulv i Oppland (Vågå) før beitesesongen, mens det senere er blitt skutt ulv i Sykkylven, Stange og Tynset på skadefelling, samt påkjørt i Hægebostad. Det er faktisk felt færre ulv så langt i sommer enn i fjor. Dette er noe uventet ut fra bestandsøkningen på ulv. I perioden 01.05-15.08 i år er det dokumentert og antatt 289 sauer og lam som tatt av ulv. Tilsvarende tall for sommeren 2013 i samme tidsintervall var 451 sauer og lam. Hedmark fylke hadde i 2013 137 dok/ant i denne perioden, mens fylket i år så langt har 217. Oppland derimot hadde 170 dok/ant i fjor mot kun 9 i år. Et fylke som Sør-Trøndelag hadde også 41 kadaver dok/ant drept av ulv på nåværende tidspunkt i fjor, mens det så langt i år ikke er dokumentert et eneste ulvedrept kadaver i følge Rovbase.

Rovvilttap beitesesongen 2014

Så langt i år er 845 sauekadavre undersøkt og vurdert til dokumentert eller antatt drept av enten bjørn, ulv, jerv, gaupe, kongeørn eller fredet rovvilt. Fjorårets tall på samme tidspunkt var 1434 sauer og lam. Dette tilsier en nedgang på nesten 40 %. Det blir veldig spennende å se hvordan disse tallene stemmer med fasiten når sauene etter hvert skal sankes inn. Det har vært en veldig varm sommer i store deler av landet. Det fører til at eventuelle kadavre forsvinner naturlig mye raskere enn i en normalsommer. Det ser også ut til å være en svært god blåbærsesong flere steder, noe som kan bety at bjørnen har overflod av næring og ikke prioriterer krefter på å ta sau. Det rapporteres også om et godt smågnagerår flere steder, noe som kan bidra til å dempe jerveskadene på sau. Det er mest overraskende at det har vært såpass stille på ulvefronten. Her hadde vi forventet skader flere steder og at flere ungunger skulle komme vandrende inn fra Sverige. Det er nedgang også på bjørn (488 til 109), gaupe (151 til 135), kongeørn (178 til 117) og fredet rovvilt (73 til 25), mens dokumenterte og antatte jerveskader har gått opp (93 til 170).

I Finnmark og Troms er det kun registrert spredte tap til gaupe, jerv og ørn, mens det i Nordland er noe mer skader. Her er det igjen områdene rundt Grane og Hattfjelldal som peker seg ut med en god del bjørneskader. Også i Saltdal er noe jerv- og bjørneskader påvist. I Trøndelagsfylkene har det vært noen spredte bjørneangrep (Namdalen, Lierne) og en del dokumenterte gaupeskader spredt utover, men det ser også her ut til å ha vært et roligere år.

Nord i Oppland og nord i Hedmark er det spredt jevnt utover med kongeørnskader. Det er også en god del jerveskader i disse områdene. I Lærdal (over 40 dok.), Ottadalen/Vågåområdet (40-50) og Sålekinna på grensa mellom Os, Tolga og Engerdal (ca. 50 dok) har det vært særlig ille i forhold til jerv. Sålekinna er litt spesielt i og med at Fylkesmannen i Hedmark i mange år har brukt mye penger på å flytte rovdyrbelastede besetninger fra Rendalen, Stor-Elvdal og andre steder i Engerdal dit. Nå kom jerven etter. Flere her er svært hardt rammet og teller på fingrene om de orker mer. Områdene i Stange og Løten sør for Rv 3 peker seg igjen ut med store skader til både bjørn og ulv. Det har blitt felt både ulv og bjørn på skadefelling, men er fortsatt igjen flere skadegjørere av begge arter. Det var også ulv i et inngjerdet utmarksområde i Åsnes (Flisa) ganske tidlig på sommeren og her ble beitebrukerne tvunget til å ta sauen hjem. Hedmarksvidda er i år nesten fri for dokumenterte skader og i en kommune som Ringsaker har det så langt vært helt stille.

Sørover har det vært ulveskader av noe omfang i Eiken i Vest Agder og i Finnemarka i Buskerud, samt at det i både Oppland, Buskerud og Telemark er dokumentert en del gaupeskader, uten at noen områder er veldig hardt rammet ut fra hva jeg kan se av tallene.

41/14 14/01007-4 Nord-Trøndelag - Høring av forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjon

Vedtak

Administrasjonen utformer høringssvar med bakgrunn i saksframlegget og diskusjonen i styret.

Saksutredning

Vi har fått på høring endring av forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.

Departementet foreslår å gjøre 4 endringer:

- 1) En dobling av grensene for konsesjonsfri produksjon av slaktekylling og kalkun.
Grensene for slaktekylling foreslås satt til 280.000 slaktede og omsatte dyr pr år, og for kalkun til 60.000 slaktede og omsatte dyr pr år.
Departementets begrunnelse for hevingen er at Regjeringen vil styrke landbruket og legge til rette for større og mer effektive enheter i kylling- og kalkunproduksjon.
Grensene er foreslått satt slik at de gir grunnlag for en fulltids sysselsetting på bruket.
- 2) Endring i de standardiserte satsene for erstatning ved brudd på regelverket.
I loven heter det at erstatningen bør være av en slik størrelse at ulovlig produksjon ikke lønner seg. Satsene har stått uendret de siste 10 årene. NILF har gått gjennom dekningsbidrag i produksjonene, og satsene er justert opp med utgangspunkt i de nye dekningsbidragsberegningene.
- 3) Endring i erstatningsutmålingen ved kortere overtredelse av konsesjonsgrensene.
Gulating lagmannsrett kom ved den såkalte "Aarestadsaken" fram til at erstatning med utgangspunkt i dekningsbidrag for ett år, er for høy erstatning og langt overstiger fortjenesten av en overtredelse av grensa i et kortere tidsrom (49 dager i denne saken). Departementet har derfor tatt inn et nytt ledd i §8, der de gir hjemmel til å beregne erstatningen forholdsmessig dersom antallet innsatte purker har oversteget konsesjonsgrensa for en kortere periode enn ett år.
- 4) Fjerning av rapporteringsplikt ved omlegging av produksjonen for produsenter som har fått innvilget konsesjon.
Gjeldende regelverk er at produsenter med konsesjon som ønsker å legge om fra en konsesjonspliktig produksjon til en annen må søke departementet om dette. Formålet har vært at departementet skal ha oversikt over hvilke dyreslag til ulike konsesjonsbesetningene har. Departementet mener de kan hente denne informasjonen fra Leveransedatabasen og søknad om produksjonstilskudd, og mener regelen er overflødig. De ønsker derfor å fjerne § 6 i forskriften.

Nord-Trøndelag Bondelag om Punkt 1

Markedet er for tiden mettet på kylling, salget har stagnert. Produsenter har fått reduserte innsett siden tidlig høst 2014. Behovet for å øke produksjonen ytterligere er derfor ikke tilstede. Det er viktig å se an markedet og øke gradvis ved behov. Dobling av konsesjonsgrensen på kylling vil gå utover svinekjøttmarkedet. Svineproduksjonen har slitt med overproduksjon over flere år. Selv om det ser bedre ut nå, vil økt produksjon av kyllingkjøtt skape problemer for svinemarkedet. Økningen fra 120 000 til 140 000 var riktig, da markedet tilsa en økning og i tillegg ga bedre utnytting av eksisterende bygg. En dobling er et alt for kraftig hopp.

Det foreslås også dobling for kalkun. Dagens konsesjon fylles ikke, og de fleste produserer mellom 15 000 og 20 000 i året. Det er derfor helt unødvendig å doble dagens grense på 30 000 kalkun i året, som utgjør ca et årsverk. En doblet kalkunproduksjon vil kreve en husmasse på ca 4000m² til en kostnad over 20 millioner. Det er svært få som kommer til å reise så mye kapital at dette er mulig å starte opp med som ny produsent.

Departementet skriver i sitt høringsbrev bla at de vil legge til rette for større enheter og bedre utnyttelse av eksisterende bygningsmasse. Dette vil gi lavere kostnader og gi grunnlag for lavere priser til forbruker.

Dette arbeidet er forankret i regjeringsplattformen, der de bla skriver at de ønsker å oppheve kvotebegrensninger og konsesjonsgrenser som hindrer utnyttelse av kapasitet på enkeltbruk eller i samdrifter.

Men situasjonen for de fleste bønder er ikke at de har store grisehus eller kyllingfjøs som står ubrukte. De fleste som har investert i sin produksjon er avhengige av at prisnivået holder seg på dagens nivå eller økes. En økning i konsesjon med det formål å redusere kostnadsnivået vil kunne slå hardt ut også for de aller største.

Departementets høringsfrist er den 14. november. Nord-Trøndelag Bondelag har frist 20. oktober på å sende innspill.

42/14 11/00630-19 Møteplan vår 2015

Vedtak

Styret vedtok møteplanen for våren 2015 slik det kom fram i saksframlegget.

Saksutredning

Under er det satt opp et forslag til møteplan for våren 2015. I tillegg jobbes det med:

- Felles styremøte med Nordland Bondelag
- Felles opplæring/mediekurs med Sør-Trøndelag

Her er møteplan for første halvår 2015:

Dato	Møte	Sted	Deltager	Kommentar
6. jan	Utsending varsel om årsmøte			
7.-8. jan	Orgsjefmøte			
12.-13. jan	Trøndelagsmøte		Asbjørn	
13.- 14. jan	Mat og landbruk 2014, konf.	Oslo	Asbjørn	
26. januar.	Styremøte			Vedta arbeidsplan, budsjett og årsmelding
18. feb.	Frist for lokallagene til å ta opp saker til årsmøte			
18. feb.	Frist lokallagene for innspill til jordbruksforhandlingene			
9. februar	Styremøte med samvirke om innspill til jordbruksforhandlingene			
23. februar	Styremøte			
26. februar	Frist utsending av årsmøtepapirer			
12. mars	Årsmøte	Stiklestad		
12. mars	Styremøte	Stiklestad		Rett etter årsmøte
25.-26. mars	Representantskapsmøte Norges Bondelag		Asbjørn og Marit	
mars- april	"Aksjon"			Årets aksjon før jordbruksforhandlingene
13. april	Styremøte			Tema: fordeling av arbeidsoppgaver og aksjonsplan ved brudd
Ca 12. april	BFJ- legger fram talla			
Ca 1. mai	Krav	telefonmøte	Styret lokallagsledere	
Ca. 7. mai	Tilbud	telefonmøte	Styret lokallagsledere	
Ca. 16.mai	Avslutning forhandlinger	telefonmøte	Styret lokallagsleder	
1. juni	Møte med årsmøteutsendingene		Årsmøteutsendinger	
10.-11. juni	Årsmøte i NB	Lillehammer	Årsmøteutsendinger	

43/14 11/00927-19 Æresmedlemskap

Vedtak

Styret i Nord-Trøndelag Bondelag støtter søknaden fra Snåsa Bondelag om å gi Edmund Fossum æresmedlemskap i Snåsa Bondelag. Søknaden sendes videre til Norges Bondelag.

Saksutredning

Nord-Trøndelag Bondelag har mottatt søknad om æresmedlemskap fra Snåsa Bondelag. Styret må vedta om søknaden skal videresendes til behandling i Norges Bondelag sitt styre på styremøte 28.oktober.

Lokallagslederen det søkes om vet ingenting om dette, det er planlagt å være en overraskelse på årsmøte til Snåsa Bondelag den 31. oktober.

Norges Bondelag har i dag 79 æresmedlemmer totalt. 3 er æresmedlemmer i Norges Bondelag, 27 i fylkesbondelag og 49 i lokale bondelag. (derav 6 ansatte/tidligere ansatte i NB/BS)

Vi har ett æresmedlemskap i Nord-Trøndelag (Johan Stuberg, Inderøy).

Vedlagt ligger regler for æresmedlemskap og årsmelding Snåsa Bondelag 2013.

Snåsa Bondelag
v/nestleder Siv Merethe Gederaas Belbo
Søndre Belbu
7760 SNÅSA

Snåsa, 30.09.2014

Nord-Trøndelag Bondelag
v/styret

Søknad om utnevning av æresmedlemskap til Edmund Fossum – Snåsa Bondelag

Bakgrunn

Snåsa Bondelag blir 120 år i 2014 og ønsker å markere jubileet med utnevning av et æresmedlemskap til en person som styret mener fortjener denne utmerkelsen. Alle i styret bortsett fra personen dette gjelder, har drøftet dette og ønsker å foreta utnevningen på vårt årsmøte 31.oktober 2014. Vi setter pris på om fylkeslaget er tilstede og foretar utmerkelsen.

Om kandidaten

Edmund Fossum født i 1948. Han ble medlem i Snåsa Bondelag i 1976 og har vært heltids gårdbruker siden 1972. Edmund har drevet med melk- og storfeproduksjon hele tiden samt gris de første årene. Gården til Fossum var med i Ålmo Fellesbeite fra starten i 1968 og i

sommersamdrift med Beate og Ola Ålmo i 3 år før opprettelsen av Aalmo Samdrift i 2005. Han er i dag en fortsatt aktiv gårdbruker.

Fossum har ivret for snåsalandbruket i mange år og har vært en ærlig, uredde og tydelig talsperson for landbruket. Han har vist et solid engasjement over en rekke år og har greid å stable lokallaget på fote igjen etter at det har ligget nede. Fossum kom inn i styret i 2001 og har vært leder først i perioden fra 2002 til 2008 og deretter fra høsten 2011. Siste årene før 2011 var det liten aktivitet i lokallaget og Edmund fikk styret til å fungere med god dynamikk. Fossum har utpreget interesse for landbrukspolitik og har vist interesse og engasjement langt utover egen produksjon og virke. Alt fra planteproduksjon, kompetansetiltak, tilleggsnæringer, småkraft og seterdrift til velferdsordningene, tollvern og rovdyrpolitikk har Fossum satt seg inn i og vært tydelig talsmann for. Han har alltid hatt god kontakt med øvrig næringsliv og landbruksorganisasjonene i Snåsa og balansert godt mellom det å være pådriver, vaktbikkje og samarbeidspartner med den offentlige landbruksforvaltningen. Edmund har siden opprettelsen av Snåsa Landbruksforum i 2012, vært den selvskrevne leder og de siste årene har han representert i Snåsa Næringsråd på vegne av hele landbrukspartnerskapet i kommunen. Også «Stubbryterordenen» som er en utnevneelse som Snåsa Bondelag og Snåsa Bonde- og småbrukarlag deler ut en sjelden gang, har Edmund tatt initiativ til en utnevneelse i 2014. Bondelagene i Indre Namdalen har et godt samarbeid og styret mener at Edmund sitt engasjement har bidratt til gode faglige diskusjoner og at kritiske spørsmål er stilt.

Vi øvrige i styret er svært fornøyd med innsatsen til Fossum og vi er ydmyke til hvordan vi skal fortsette lokallagsarbeidet uten Edmund når han i år trekker seg som lokallagsleder. Fossum er av natur ganske så jordnær og til tider noe pessimistisk, men med utrolig ståpåvilje og lytter til andres innspill. Så erfaringen styret har med Fossum er at han lett lar seg snu i saker om vi argumenterer godt for våre synspunkter.

Oppsummert

Snåsa Bondelag ønsker å utnevne Edmund Fossum til æresmedlem i Snåsa Bondelag ved årsmøtet og jubileumsfeiringen den 31.oktober 2014 med bakgrunn i kandidatens verdifulle innsats og tro tjeneste for Bondelaget i regionen i perioden 2001 - 2014.

Med vennlig hilsen

Sign.

Siv Merethe Gederaas Belbo

nestleder
Snåsa Bondelag

Vedlagt ligger [årsmelding](#) for 2013 som et bilde på aktivitetene kandidaten har vært delaktig i. Årsmelding for 2014 vil være klar den 7. oktober og ettersendes til fylkesstyret.

44/14 14/01033-1 Årsmøte i Nord-Trøndelag Bondelag 2015

Vedtak

Årsmøte i Nord-Trøndelag Bondelag arrangeres 12. mars på Stiklestad. Det er viktig med en god ekstern innleder. Forslag til innleder: Knut Storberget, Trine Skei Grande, Aslak Sira Myhre, SEVITA, LRF Sverige, Matbaron (Håkon Magelig, Per Roskifte), NHO Ole Erik Almlid, leder i Mat og landbruk Gaute Lenvik. Administrasjonen jobber videre med årsmøte 2015 og saken tas opp igjen i styret.

Saksutredning

I denne saken legges det opp til at styret skal finne dato og sted for årsmøte 2015. I 2014 hadde vi endagers årsmøte på Stiklestad Hotell, og i følge evalueringen var dette et meget vellykket årsmøte. Administrasjonen foreslår endagers årsmøte på Stiklestad også i 2015, den 12. mars.

Styret kan også diskutere aktuelle tema og innledere til årsmøte.

Evaluerings årsmøte 2014:

- I år ble innkalling utsendt tidligere, med kun program og innkalling. Årsmøtepapirene ble sendt ut til de som meldte seg på. Dette fungerte fint, og jevnt over var folk flinkere til å melde seg på, det ble mindre arbeid med purring. Det var imidlertid flere som hadde meldt seg på som ikke møtte opp.
- Positivt med 3 min taletid og at den som skal si noe, må på talestolen.
- Meget godt fornøyd med Stiklestad Nasjonale Kultursenter/hotellet. God service og svært fleksible. Kom også med forslag til gjennomføring. Lyd og teknikk fungerte godt. Effektiv og god lunsj.
- Veldig god stemning!
- Dyktig ekstern foredragsholder. Viktig å ha noen utefra som kan løfte forsamlingen og diskusjonen.
- God generaldebatt.
- Mange påmeldte! 73 stemmeberettigede. Rundt 120 totalt.
- Flott positiv mediaomtale!

Vedtak

Årsmeldinga for 2014 presenteres i en videoversjon og en fullstendig versjon i A4.

Saksutredning

I fjor valgte Nord-Trøndelag Bondelag å presentere årsmeldinga i form av en videofilm med hendelser fra året, der lederen var forteller.

Filmen fikk god mottakelse, og har hatt 2.243 visninger ifølge YouTube.

Trønder-Avisa la ut filmen på nettsida og omtalte den under tittelen ”Nyskapende årsmelding for nordtrønderske bønder”, noe som nok også bidro til at flere så filmen.

I tillegg ble det trykket en mer tradisjonell årsmelding i vanlig A4-format som ble lagt fram for årsmøtet og linket på hjemmesida.

Tidligere år har fylkeslaget presentert årsmeldinga som et 4-siders bilag til Landbrukstidende. Utgivelsen har langt på vei vært finansiert ved salg av annonser. I tillegg har årsmeldinga vært trykket i A4-format i et begrenset opplag, hovedsakelig til årsmøteutsendingene.

Vi må vel fastslå at fjorårets vri var vellykket, selv om antall visninger ikke er overveldende sett i forhold til antall medlemmer. Siden vi ikke har statistikk som viser hvor mange som leste den forrige versjonen av årsmeldinga, er det vanskelig å si om vi nådde flere eller færre med årsmeldinga i filmformat. Uansett ble det i alle fall lagt mer merke til.

Også i år har vi videofilmert de større begivenhetene, som aksjonene rundt jordbruksoppgjøret. Men det kan være lurt å finne en ny vri.

Ett alternativ kan være å intervju medlemmer om hva Bondelaget gjør for dem? Hvorfor de er medlemmer osv. Dette må være korte intervju, og så kan vi legge inn tekstbolker imellom med noen fakta fra året og videoinnslag fra aksjoner og andre større hendelser.

Et annet alternativ er å lage musikkvideo, men der har Rogaland Bondelag og Fjellandbruket satt en høy standard.

Tegnefilm kan også være aktuelt, men da må vi leie et selskap til gjøre jobben og det blir et spørsmål om hvor mye penger styret er villig til å bruke.

Eller vi kan gjøre noe helt annet, om styret har andre kreative forslag!